

РЕШЕНИЕ

№ 8089

гр. София, 27.02.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 67 състав, в публично заседание на 17.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Лилия Йорданова

при участието на секретаря Мая Георгиева, като разгледа дело номер **13425** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейните помощи за деца (ЗСПД).
Образувано е по жалба на Н. П. У., с ЛНЧ [ЕГН] –гражданка на У., лично и като законен представител на непълнолетната К. С. У., [дата на раждане] г с ЛНЧ [ЕГН], гражданин на У. с адрес [населено място], [улица], блок 37, вх.А, ет.3, ап.9 чрез адв. И. АК-Д. срещу Заповед №ЗСПД/Д-С-СЛ/7363/01.10.2025г на Директор на Дирекция „Социално подпомагане“ - С., връчена на 04.12.2025г, изменена със Заповед №ЗСПД/Д-С-СЛ/7363/05.12.2025г. за поправка на очевидна фактическа грешка, с която е постановен отказ по заявлението-декларация вх.№ ЗСПД/Д-С-СЛ/7363 от 19.09.2025г на Н. У. за отпускане еднократна помощ за ученици, записани в осми клас по чл.10а, ал.1 ЗСПД на детето й К. У..
В жалбата се излагат съображения за незаконосъобразност на оспорената заповед, поради издаването ѝ при съществено нарушение процесуалните правила, неспазване на материалния закон и правото на ЕС. Моли за отмяна на оспорената заповед.
В съдебно заседание, жалбоподателят не се явява, не се представлява. В писмена защита от 16.02.2026г. процесуален представител на жалбоподател излага доводи по същество и изразява искане за отмяна на заповедта и връщане на административната преписка на органа за ново произнасяне. Претендира се присъждане на разноски по списък.
Ответникът - директор на Дирекция „Социално подпомагане“- С., редовно призован, се представлява от юрк. И., която оспорва жалбата, поддържа писмения отговор и се иска отхвърляне на жалбата като неоснователна и недоказана. Моли съда да постанови решение, с което да отхвърли същата и да потвърди процесната заповед като законосъобразна и правилна.

Софийска градска прокуратура редовно призована, не изпраща представител и не изразява становище.

Съдът, като прецени поотделно и в съвкупност събраните по делото доказателства, становищата на страните и съобрази приложимия закон, намира за установено от фактическа страна следното:

Производството пред административния орган е започнало по подадено заявление-декларация от Н. У., гражданка на У., и майка на детето К. У.. Те са с предоставена временна закрила в Република България по реда и условията на Закона за убежището и бежанците /ЗУБ/, като имат издадена регистрационна карта от ДАБ при МС №825260256, валидна до 04.03.2026г.

Със заявление-декларация с вх. № ЗСПД/Д-С-СЛ/7363/19.09.2025г., на основание чл. 10а от ЗСПД е поискано отпускане на еднократна помощ за ученик, записан в осми клас. Към заявлението е приложена Служебна бележка №7/16.09.2025г от Директор на 69 Средно училище „Д. М.“ [населено място], съгласно която К. С. У. с ЛНЧ [ЕГН] е ученичка, записана в дневна форма на обучение в 8А клас през учебната 2025/2026 година.

С оспорената Заповед № ЗСПД/Д-С-СЛ/7363/01.10.2025г. на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ /ДСП/ – С., на основание чл. 10, ал. 4 от ЗСПД и чл. 4, ал. 1 от ППЗСПД във вр. с чл. 10а, ал. 5 и ал. 6 от ЗСПД, на Н. П. У. е отказана еднократна помощ за ученик К. Е. У.. Мотивирана е с това, че не са изпълнени материалните предпоставки за отпускането ѝ: на основание чл.3, т. 5 от ЗСПД- членовете на семейството са граждани на У., няма сключена спогодба между Република България и У. за изплащане на семейни помощи за деца.

Заповед №ЗСПД/Д-С-СЛ/7363/01.10.2025г е изменена с последваща заповед №ЗСПД/Д-С-СЛ/7363/О/05.12.2025г на основание чл.62, ал.2 от АПК във връзка с констатирана очевидна фактическа грешка в заповедта от 01.10.2025г, като в таблица, ред 1, колона „име, презиме и фамилия“ вместо „К. Е. У.“ да се чете „К. С. У.“. В останалата част заповед №ЗСПД/Д-С-СЛ/7363/01.10.2025г е оставена в сила.

Заповед № ЗСПД/Д-С-СЛ/7363/01.10.2025г, е връчени на Н. У. на 04.12.2025г по електронен път чрез ССЕВ след отправено писмено запитване по електронна поща за движението на разглеждане на нейното заявление.

При така установеното от фактическа страна, съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена в срока по чл.149, ал. 1 от АПК, от надлежна страна при наличието на правен интерес, поради което същата се явява допустима за разглеждане.

Разгледана по същество жалбата е основателна по следните съображения:

Съобразно чл. 10, ал. 4, във вр. с чл. 10, ал. 5 от ЗСПД, отпускането на семейни помощи за деца или отказа за отпускането им се извършва със заповед на директора на дирекция „Социално подпомагане“ или упълномощено от него лице. Оспореният акт е издаден от компетентен орган, в рамките на неговата компетентност, при спазване на законовите изисквания за форма и съдържание, както и при спазване на административнопроизводствените правила.

Между страните липсва спор по отношение на фактите. Не е спорно обстоятелството, че Н. У. и дъщеря ѝ К. У. са граждани на У., както и че са със статут на предоставена временна закрила от Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет. Не се спори, че непълнолетното дете К. У. е записано в осми клас в 69 СУ "Д. М." [населено място]. Спорен е въпросът относно противоречието на разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД с други нормативни актове.

Като лице с предоставена временна закрила, жалбоподателката и семейството ѝ имат право на социално подпомагане, съгласно чл. 39 ал. 1, т. 4 от ЗУБ. В Закона за социалното подпомагане е предвидено отпускането на социални помощи и за лице с предоставена временна закрила. Същевременно претендираната помощ е по реда на ЗСПД, която е определена за "семейна помощ". Независимо от различното наименование на помощта, обвързването ѝ с посещение на

детето в училище, водят до извода, че тя представлява вид социално подпомагане, тъй като отговаря на законовата дефиниция за социално подпомагане в чл. 2, ал. 2 от Закона за социалното подпомагане.

Спорът е правен и се свежда до въпроса дали са основания за отпускане на еднократна помощ по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД за детето. Според чл. 47, ал. 1 от Конституцията на Република България (КРБ), отглеждането на децата до пълнолетието им се подпомага от държавата. Освен това Конституцията е прогласила и правото на гражданите на социално подпомагане (чл. 51, ал. 1). Съответно, съгласно чл. 26, ал. 2 КРБ чужденците, които пребивават в Република България имат всички права по тази Конституция с изключение на правата, за които Конституцията и законите изискват българско гражданство. От своя страна Законът за убежището и бежанците (ЗУБ) определя условията и реда за предоставяне на закрила на чужденци на територията на Република България, както и техните права и задължения, като в чл. 39, ал. 1, т. 4 от същия изрично е предвидено, че чужденците с предоставена временна закрила (каквото е предоставена на жалбоподателката) имат право на социално подпомагане.

С нормата на чл. 3 ЗСПД законодателят е очертал кръга на лицата, които имат право на семейни помощи за деца, а именно: 1. бременните жени - български граждани; 2. семействата на българските граждани - за децата, които отглеждат в страната; 3. семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната; 4. семействата на роднини, близки или приемни семейства - за децата, настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето; 5. бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

В случая между Република България и У. е сключен Договор между Република България и У. за социално осигуряване (Ратифициран със закон, приет от XXXIX Народно събрание на 28 ноември 2001г. - ДВ, бр. 107 от 2001г. В сила от 1 април 2003г.). По силата на Решение № 144/10.03.2022г. на МС е предоставена временна закрила на разселените лица от У. в съответствие с Решение за изпълнение на Съвета на Европейския съюз (ЕС) 2022/382 от 04 март 2022г. за установяване на съществуването на масово навлизане на разселени лица от У. по смисъла на член 5 от Директива 2001/55/ЕО и за въвеждане на временна закрила. Временната закрила се предоставя от 24 февруари 2022г. за срок от една година. С Решение № 212 от 23.03.2023г. на основание чл. 2, ал. 2 ЗУБ във връзка с Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 на Съвета от 04.03.2022г., Решение на ЕК за автоматично удължаване на действието на Директивата с два пъти по шест месеца, считано от март 2023г., е удължен срокът на предоставената временна закрила до 04 март 2024г.

Доколкото обаче социалните помощи не са част от системата на социалното осигуряване, цитираният по-горе договор между Република България и У. се явява неприложим в конкретния случай.

Спорният по делото въпрос е за правото на лицата, на които е предоставена временна закрила, да се ползват от системата на социалните помощи на държавата, в която пребивават, в частност от отпусканите по ЗСПД помощи.

Според чл. 2, ал. 3 от ЗСПП право на социални помощи имат българските граждани, семейства и съжителстващи лица, които поради здравни, възрастови, социални и други независещи от тях причини не могат сами чрез труда си или доходите, реализирани от притежавано имущество, или с помощта на задължените по чл. 140 от Семейния кодекс да ги издържат лица да осигуряват задоволяване на основните си жизнени потребности. Съгласно ал.6 на същата разпоредба, от

правото по ал. 3 се ползват и чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България, чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, и чужденците, ползващи се от временна закрила, и лицата, за които това е предвидено в международен договор, по който Република България е страна.

ЗСПД не съдържа изрична регламентация дали и при какви условия могат да се предоставят семейни помощи за деца на чужди граждани, на които е предоставена временна закрила.

Съгласно разпоредбата на чл. 2, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ) чужденец по смисъла на този закон е всяко лице, което не е български гражданин, а разпоредбата на чл. 39, ал. 1, т. 4 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ) предвижда, че чужденците с предоставена временна закрила имат право на социално подпомагане. Следователно, жалбоподателката, както и непълнолетното ѝ дете, могат да се ползват от правата и задълженията на чужденец с предоставена временна закрила. Н. У. пребивава и отглежда детето си в Република България и има предоставена временна закрила, което е безспорно между страните. Разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД не съдържа специални разпоредби относно приложимостта му за чужденци с предоставена временна закрила, но предвижда права за чужденци, ако това е уредно в международен договор или в друг закон. Именно по силата на друг закон - Законът за убежището и бежанците, по-конкретно на чл. 39, ал. 1, т. 4, както и на чл. 2, ал. 6 от ЗСП, жалбоподателката като законен представител на непълнолетното си дете, има право на социално подпомагане – в случая на разглежданите семейни помощи за деца.

Ограничителното тълкуване на нормата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД не съответства и на разпоредбата на чл. 28, § 1 на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила. Съгласно посочената разпоредба държавите членки полагат грижи получилият статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила да получават в държавата членка, която им е предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка, и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила.

На следващо място, в т. 45 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС е посочено, че с цел да се избегнат социални трудности е уместно на лицата, на които е предоставена международна закрила, да се осигури адекватна социална помощ и средства за издръжка, без дискриминация в контекста на социалното подпомагане. По отношение на социалното подпомагане, условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила (каквото е и настоящия случай), следва да се определят от националното право. Възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице, помощи в случай на заболяване или бременност и семейни помощи за деца, доколкото такива обезщетения се предоставят на гражданите съгласно националното право. Нормата на чл. 29, § 1 от Директива 2011/95/ЕС, предвижда, че по отношение на социалното подпомагане условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставена международна закрила, се определят съобразно националното право, като съгласно §2 на разпоредбата възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се

разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице. В този смисъл предоставянето на семейните помощи за деца следва да се разглежда именно като средство за осигуряване на гарантиран минимален доход и като едно от основните обезщетения. България като държава членка е обвързана по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат с посочения акт, а именно получаване на необходимото социално подпомагане, което да е равностойно на предвиденото за гражданите на държавата членка.

Предвид гореизложеното, националната правна уредба, ограничаваща възможността за предоставяне на помощи за деца на чужденци, пребиваващи и отглеждащи децата си на територията на Република България с предоставена временна закрила по реда на чл. 39, ал. 1, т. 1 ЗУБ, противоречи на Общностното право и не следва да бъде прилагана.

С оглед на изложеното дотук отказът за отпускане на желаната помощ по чл. 10а от ЗСПД се явява незаконосъобразен. Оспорената заповед следва да се отмени, а преписката да се върне на административния орган за ново произнасяне при съобразяване с дадените указания по прилагане на закона.

При този изход на спора на жалбоподател се дължат разноски, съобразно представения по делото договор за правна защита и съдействие. В същия е посочено, че процесуалното представителство се осъществява безплатно на основание чл.38, ал.1, т.2 и т.3 от Закона за адвокатурата. Член 38, ал.2 от Закона за адвокатурата предвижда, че в случаите по ал. 1, ако в съответното производство насрещната страна носи отговорност за разноски, адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право на адвокатско възнаграждение. Съдът при определяне на разноските за адвокат прилага чл. 36, ал. 3 и 4 и осъжда другата страна да го заплати. Съгласно чл.8, ал.3 от Наредба №1/2004г за възнаграждения за адвокатска работа /Загл. Изм.-ДВ, бр.14 от 2025г./, за процесуално представителство, защита и съдействие по административни дела без определен материален интерес възнаграждението е 1000лв. Съдът приема, че в полза на адв. И. следва да бъде определено адвокатско възнаграждение в размер на 1000лв или 511,29 евро, а на жалбоподателката следва да се присъдят сторените разноски -5,11 евро за заплатена държавна такса.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2, предл. второ и чл.173, ал.2 от АПК, Административен съд София – град, III отделение, 67-ми състав

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д-С-СЛ/7363/01.10.2025г., поправена със Заповед №ЗСПД/Д-С-СЛ/7363/О/05.12.2025г на Директора на дирекция „Социално подпомагане“ – С., с която е постановен отказ по заявление-декларация с вх. № ЗСПД/Д-С-СЛ/7363/19.09.2025г. от Н. П. У., гражданка на У. за отпускане на еднократна помощ за ученици по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД.

ВРЪЩА преписката на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – С. за ново произнасяне в съответствие с дадените указания за тълкуване и прилагане на закона.

ОСЪЖДА Дирекция „Социално подпомагане“ – С. да заплати на адв. В. Б. И. – АК – Д. ЕГН [ЕГН], сумата от 511,29 /петстотин и единадесет евро и двадесет и девет цента/, представляваща адвокатско възнаграждение, определено на основание чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата.

ОСЪЖДА Дирекция „Социално подпомагане“ – С. да заплати на Н. П. У., ЛНЧ [ЕГН] сумата от 5.11 евро /пет евро и единадесет цента/ разноски по делото.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

СЪДИЯ: